

Langbroek: Van Sterkenburg tot Sandenburg

De Brink met de historische kerk is het hart van het dorp Langbroek. De kerk vormt een fraaie afsluiting van het intieme plein met in het midden een pomp met lantaarn uit 1893. Van de eenvoudig gebouwde gotische kerk uit de vijftiende eeuw zijn alleen de toren en het koor overgebleven. Achter de kerk ligt het dorpskerkhof met enkele opvallende grafmonumenten van de Langbroekse adellijke families.

Het plein ligt in de schaduw van de drukke Wijkerweg/Cothorweg die de Langbroekerdijk doorsnijdt. Tot ver in de twintigste eeuw was

er nog geen sprake van het dorp Langbroek. Oorspronkelijk, en eigenlijk nog steeds, was er sprake van de dorpen Neerlangbroek en Overlangbroek. De naam is samengesteld uit de woorden *lang* en *broek* 'drassig laagland', met de toevoeging neder 'lager gelegen, stroomafwaarts' ter onderscheiding van het hoger gelegen Overlangbroek.

Ridderhofsteden

Langbroek staat bekend om zijn vele kastelen die langs de Langbroekerwetering staan. Voor een verklaring hiervoor moeten we terug in de tijd. Na de afdamming van de Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede in 1122 werd op last van de bisschop van Utrecht het moerasgebied tussen de Kromme Rijn en de Utrechtse Heuvelrug ontgonnen. De Langbroekerwetering fungeerde hierbij als

ontginningsbasis. De bisschop gaf de gronden in ruil voor politieke steun in leen aan Utrechtse edelen. Deze lieten versterkte woontorens (donjons) bouwen. In 1536 werden de meeste kastelen erkend als ridderhofstad waardoor de eigenaren (ridders) zitting konden nemen in de Staten van Utrecht. Langs de Langbroekerwetering werden behalve kastelen ook boerderijen en een kerk gebouwd.

Sommige woontorens zijn bewaard gebleven, andere zijn in de loop der tijd verdwenen of verbouwd tot kasteel of buitenplaats. Alle kastelen zijn particulier bewoond en niet toegankelijk voor bezoekers. Je kunt van de meeste ridderhofsteden alleen vanaf de weg een glimp opvangen. Op bijzondere dagen gaan de poorten open voor bezoekers.

Van Sterkenburg tot Sandenburg

Ooit stonden er langs de 12,5 km lange Langbroekerwetering 25 kastelen en woontorens. Sterkenburg en Sandenburg vormen twee uitersten, zowel qua afstand als qua bouwstijl. Sterkenburg lijkt met zijn ronde toren van verre op een versterkt kasteel. De geschiedenis van het kasteel gaat terug tot in de dertiende eeuw. In een weiland staat de opvallende duiventoren. Sandenburg, van oorsprong een veertiende-eeuwse woontoren, kreeg in de negentiende eeuw het aanzien van een sprookjeskasteel compleet met torentjes. Rond het kasteel ligt een park in Engelse landschapsstijl met hek, portierswoning, oranjerie en stal in dezelfde stijl als het huis.

Open Tuindagen

Een informatiepaneel bij de parkeerplaats schuin tegenover de kerk geeft suggesties voor vier wandelingen. De groene route (5,5

km) geeft een aardig beeld van het afwisselende landschap van landgoederen, weilanden en bossen. De wandeling voert langs het kasteel Lunenburg en over de landgoederen van Hindersteyn en Weerdesteyn.

Kasteel Lunenburg (kasteellunenburg.nl) ligt verscholen tussen hoge bomen. Het landgoed heeft een aangelegde tuin met vijvers rondom de kasteeltoren en wordt omzoomd door een slotgracht waarin zwanen statig heen en weer zwemmen. Een keer per jaar wordt de tuin voor bezoekers opengesteld. Dit jaar is dat op 15 en 16 juni. Behalve een rondwandeling is er een terras, foodtruck, plantenverkoop en een kunstexpositie. Ook het aangrenzende Hindersteyn (hindersteyn.nl) organiseert op de eerste zondag van juli en van september een Open Tuindag.

Thee met kruidkoek

Op het kruispunt van de Langbroekerdijk en de Sterkenburgerlaan wijst een bordje 'Terras' naar Theetuin De Pleisterplaats. Het schaduwrijke terras geeft een mooi zicht op het omringende Langbroekse landschap. De zelfgemaakte kruidkoek is een niet te missen lekkernij bij een kopje koffie of thee.

Bartho Hendriksen. Foto's Mary Kuiper